

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Рада молодих учених університету

Матеріали

VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»
26-27 вересня 2015 року

Збірник наукових праць

Переяслав-Хмельницький – 2015

УДК 001+37(100)
ББК 72.4+74(0)
Т 33

Матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2015. – Вип. 7. – 240 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України, ректор ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Рик С.М. – кандидат філософських наук, доцент, проректор з наукової роботи ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Скляренко О.Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Коцур В.В. – кандидат політичних наук, голова Ради молодих учених університету

Кикоть С.М. – кандидат історичних наук, заступник голови Ради молодих учених університету

Гайдаєнко І.В. – керівник центру усної історії, секретар Ради молодих учених університету

©Рада молодих учених університету
©ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації

Низький рівень знань шкільного курсу фізики, погане розуміння мови фізики та символів, якими позначаються фізичні величини (грецький та латинський алфавіти) – це ще один набір необхідних до вирішення проблем.

Всі іноземні студенти мають різний рівень мовної підготовки і знань з природничих дисциплін, математики та інформатики. У нашому університеті відсутнє підготовче відділення. Але навіть за його наявності, як відзначають автори [3, с.223-226], «якщо навіть для вітчизняних студентів перехід від шкільної системи навчання до прийнятої у ВНЗ, є інколи досить болісним, то для студентів-іноземців адаптація часто зовсім виявляється проблемою».

Процес адаптації іноземних студентів ускладнюється проблемами, пов'язаними з перебуванням у чужій країні, віддаленістю від родини і неможливістю часто спілкуватися з нею, недостатнім рівнем володіння (як уже відзначалося) російською і українською мовами і з нерозумінням у зв'язку з цим традицій, звичаїв, обрядів та специфіки менталітету народу України.

Інша проблема, яка ускладнює процес викладання, пов'язана з тим, що інколи з різних причин (частіше з метою економії коштів) в одну групу об'єднують студентів, у яких рідні мови різні (у нашому випадку це туркменська і узбецька), різний освітній досвід і рівень підготовки через відмінності у системах шкільної освіти.

Розуміння іноземними студентами навчального матеріалу ускладнюється у зв'язку з труднощами розуміння мови викладання. Студент, для якого мова викладання не є його рідною мовою, спочатку спрямовує свою розумову діяльність на розуміння змісту тих понять, про які йдеться на лекції, або змісту задачі на практичних заняттях. Частіше за все (це стверджують самі студенти) студент перед цим повинен перекласти в умі ці поняття або задачу на рідну мову, а потім намагатися їх засвоїти або розв'язати. Зазвичай такий процес супроводжується додатковою тратою робочого (навчального часу).

Під час занять виявилася ще одна особливість у сприйнятті нового навчального матеріалу з фізики іноземними і вітчизняними студентами. У традиціях вітчизняної фізичної школи значна увага, як правило, приділяється доведенням та всебічним обґрунтуванням виучуваних теорій, законів, тверджень тощо. Натомість у багатьох зарубіжних школах більше уваги приділяється «заучуванню» певних правил, інструкцій, алгоритмів дії тощо, які дозволяють розв'язувати в основному задачі певного практичного характеру. Тому на заняттях постійно виникала потреба приділяти багато уваги і прикладати значні зусилля щодо виховання в іноземних студентів потреби і здатності логічно обґрунтовувати свої дії.

Зважаючи на профіль нашого навчального закладу, ми особливу увагу приділяємо професійній спрямованості навчального процесу, вважаючи, що навчання завжди має бути предметним (у нашому випадку – «педагогізованим»). Саме з цієї позиції організація різних видів занять з фізики спрямовується на формування у студентів-іноземців професійної (учительської, викладацької) поведінки, яка, зокрема, має виражатися у набутті ними досвіду міжкультурного спілкування з представниками інших національностей, у процесі якого формується полікультурна компетентність – особливо важлива якість учительської професії.

Це спонукає в свою чергу вибудовувати мотиваційну базу з метою формування стійкого позитивного відношення іноземних студентів до майбутньої професії вчителя.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Емельянова Т.В. О некоторых психолого-практических аспектах математической подготовки иностранных студентов в техническом университете / Т.В.Емельянова // Проблемы модернізації змісту і організації освіти на засадах компетентнісного підходу: матеріали Міжнародної науково-методичної конференції. – Х.: ХНАДУ, 2014. – 383 с.
2. Стадніченко С.М. Особливості навчання іноземних студентів медичної біофізики / С.М.Стадніченко // Теорія та методика навчання математики, фізики, інформатики: збірник наук. праць. Вип. 10: в 3-х томах. – Кривий Ріг: Видавничий відділ НМетАУ, 2012. – Т.2: Теорія та методика навчання фізики. – 313 с.
3. Петров А.М. Некоторые вопросы методики обучения математике студентов-иностранцев / А.М.Петров, О.Д.Пташный // Проблемы модернізації змісту і організації освіти на засадах компетентнісного підходу: матеріали Міжнародної науково-методичної конференції. – Х.: ХНАДУ, 2014. – 383 с.

*Інна Ковалинська
(Київ, Україна)*

ОГЛЯД ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА

Питання якості освіти безпосередньо пов'язане з питанням якості підготовки учителя. Протягом багатьох років навчання учителів вважалося другорядним завданням. У навчальних закладах, які готують вчителів, більше уваги приділялося дисциплінам, які не мали безпосереднього відношення до підготовки професіоналів.

Отже, у сучасному світі, де освіта стає пріоритетним напрямом розвитку суспільства, постає таке питання: як успіхи студентів у навчанні пов'язані із процесом підготовки учителів?

Переорієнтація сучасної вищої педагогічної освіти на європейські стандарти передбачає насамперед підготовку компетентного фахівця, який усвідомлює свою соціальну відповідальність, уміє визначати педагогічні цілі і успішно досягати їх, є суб'єктом особистісного і професійного зростання. Трансформації в освіті зумовили зміни її базової парадигми: необхідність переходу від навчання знань, умінь, навичок до навчання здатності навчатися і вдосконалюватися.

Процес підготовки фахівця відбуватиметься результативно за умови формування особистості вчителя, готового до професійної діяльності у нових умовах.

У складних соціальних утвореннях, яким і є система освіти, всередині яких існує багато рівнів та шарів, відкритість і свобода як в середині самої системи, так і у зв'язках з навколишнім середовищем є життєво необхідним фактором. В складних інтелектуальних системах надзвичайно важко добиватися продуктивного функціонування та вчасного зворотнього зв'язку. Зрозуміло, що як позитивний, так і негативний досвід однаково необхідний, щоб удосконалювати й поліпшувати систему в цілому.

Розглядаючи процес підготовки учителя як систему, можна сказати, що вона функціонує якісніше, коли усі компоненти системи не підлягають жорсткій регламентації та постійному контролю, а натомість пов'язані спільними цілями й перспективами. Таким чином система педагогічної освіти, як складна саморегульована система, може відповісти на позитивні й негативні виклики від взаємодії зі зовнішнім середовищем та надати творчу і динамічну відповідь на запити суспільства сьогодення.

Питанню підготовки вчителів сьогодні приділяється багато уваги як за кордоном, так і на теренах країни. Так, Л. Петухова розглядала процеси трансформації загальнопедагогічної підготовки вчителя протягом ХХ ст. [9], Л. Коберник вивчала формування професійної майстерності майбутнього вчителя в умовах діалогічного навчання [10, с. 7], І. Харченко, С. Русавська приділили увагу проблемі формування мотивації педагогічної діяльності [10, с. 53], Дубасенюк О.А. та ін. зосередилися на вивченні процесу професійної підготовки майбутнього педагога [5].

За кордоном проблему професійної підготовки вивчали Окпала, Елліс (Okpala C.O., Ellis R., 2005) [8], М. Іонеску (Maria C. Ionescu, 2013) [6], Л. Гіолан (L.Ciolan, 2013) [2]. Дослідники відзначають, що система підготовки учителів у світі також потребує значного покращення. Але, за висновками Л. Гіолана, М. Іонеску, більшість учителів та працівників системи освіти не усвідомлюють важливості змін у підходах та методах освіти учителів усіх типів навчальних закладів, і не бачать шляхів впровадження таких змін у систему педагогічної освіти.

Стаття присвячена розгляду закордонного досвіду вивчення ефективності професійної діяльності викладача вищого навчального закладу.

Дослідниками [1; 4; 7; 11-14] було встановлено, що якість освітньої підготовки залежить від якості викладання, тобо від професійних якостей викладача. Вони є важливим фактором для успішної роботи університету, визнання його на ринку освітніх послуг та конкурентоспроможності випускників. Було визначено 5 якостей особистості ефективного викладача: інтерес до студентів, піклування про них та бажання їх навчати, професійні уміння, предметні знання, любов до професії та розвинені мовленнєві навички.

У румунській системі вищої освіти критеріями відбору професійних кадрів для роботи у вищих навчальних закладах педагогічного спрямування є наступні: академічне оцінювання, тобто результати академічної успішності студентів, рівень обізнаності у предметі (змістові знання), навички викладання (професійна компетентність), рівень науково-дослідної діяльності, освітній рівень (ступінь доктора філософії). Психологічні характеристики не враховуються в процесі відбору професійних кадрів.

До тепер проводилися дослідження відповідності рівня загального інтелекту вчителя і його особистісних якостей та якості виконуваних учителем професійних завдань. За основу у дослідженнях зарубіжних учених було взято анкету для визначення психологічних якостей особистості, розроблену Costa and McCrae (Коста і МакКрае) [3], що базується на загальній моделі особистості, яка охоплює такі найважливіші показники: нейротизм, екстраверсія, відкритість, приємність, усвідомлення. Таким чином було встановлено, що не існує істотної кореляції між рівнем загального інтелекту вчителя та якості його професійної діяльності.

Але подібні виміри, на думку М. Іонеску, не надають повної картини для розуміння того, які саме якості особистості викладача сприяють найкращому засвоєнню знань студентами та розвитку їх професійних якостей. Нею було висунуто гіпотезу, згідно якої має існувати істотна кореляція між іншими особистісними якостями викладача та результативністю його професійної діяльності.

Поведінкова схема, розроблена Іонеску [6], була використана для оцінки професійної діяльності вчителів вищих навчальних закладів очима студентів та перспективи її покращення. Професійна діяльність вчителів оцінювалася за множинними критеріями, у тому числі: спеціальні (предметні) знання в певній сфері, когнітивна гнучкість, навички спілкування, навички викладання, етичні норми поведінки, відносини зі студентами, емоційна зрілість та уміння використовувати дидактичні технології. Кожен критерій містить кілька рівнів оцінювання.

Серед особистісних якостей, що оцінювалися, були такі: ворожість і злість, товарищескість, наполегливість, активність, почуття, поступливість, компетентність та інші. Було виявлено, що деякі якості, наприклад, такі як наполегливість, корелюють із значно вищими показниками якості професійної діяльності. Дослідницею було запропоновано брати до уваги зазначені вище показники при відборі професійних кадрів для роботи у вищих навчальних закладах.

З метою підвищення якості викладання у вищих навчальних закладах нашої країни вважаємо за можливе запропонувати використовувати досвід зарубіжних дослідників у виявленні основних якостей особистості викладача, які сприяють якісній професійній діяльності, розробити й регулярно проводити анонімні опитування серед студентів та викладачів з метою виявлення найбільш професійно обдарованих кадрів та сприяння їхньому професійному розвитку.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Becoming a critically reflective teacher. – San Francisco, CA: Jossey-Bass. Brookfield, S., 2005.
2. Ciolan L. Better teachers for better schools. The position and role of higher education in the training process. Procedia – Social and Behavioral Sciences, Elsevier Ltd., 2013. – Vol. 76. – PP. 34-38.
3. Costa P.T., McCrae R.R. Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and the NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) Professional Manual, Odessa, FL: Psychological Assessment Resources, 1992.
4. Developing critical thinkers: Challenging adults to explore alternative ways of thinking and acting. San Francisco: Jossey-Bass. Brookfield, S., 1995.
5. Дубасенюк О.А., Семенюк Т.В., Антонова О.С. Професійна підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діяльності: Монографія. –Житомир: Житомир. держ. пед. ун-т, 2003. –193 с.
6. Ionescu M. Predicting professional performance of higher education teachers Procedia – Social and Behavioral Sciences, Elsevier Ltd., 2013. – Vol. 76. – PP. 393 –397
7. Facilitating reflective learning through mentoring and coaching. London, Philadelphia, PA: Kogan Page. Brockbank, A., McGill, I., & Beech, N. (Eds.), 2002.
8. Okpala CO, Ellis R. The perceptions of college students on teacher quality: A focus on teacher qualifications. Education, 2005; PP.126-374.
9. Петухова Л. Є. Тенденції у загальнопедагогічній підготовці вчителя протягом ХХ століття/ Л.Є. Петухова // Початкова школа. – 2007. – № 3. – С. 1-3.
10. Проблеми підготовки сучасного вчителя : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [ред. кол.: Побірченко Н.С. (гол. ред.) та інші]. –Умань: ПП Жовтий , 2010 – No 2. – С. 7-13, 53-60.
11. Reflective learning in practice. Aldershot, Hants, UK; Burlington, VT: Gower. Brookfield, S., 1987.
12. Teacher education policy in the Unites States. Issues and tensions in an era of evolving expectations. Pelelope M.Early, David M. Imig, Nicholas M. Michelli (ed.) Ruthledge, 2011.
13. Teacher professional development in changing conditions. Dordrecht: Springer. Benner, P., Tanner, C. A., & Chesla, C. A., 1996.
14. The measure of service learning: Research scales to assess student experiences. Washington, DC: American Psychological Association. Brockbank, A., & McGill, I., 2006.

*Елена Котова, Евгения Варва
(Мелитополь, Украина)*

ПОДГОТОВКА К МУЗЫКАЛЬНО-РИТМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И ФОРМИРОВАНИЕ ЛИЧНОСТИ БУДУЩЕГО СПЕЦИАЛИСТА ПО ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЕ

Музыкально-ритмическая подготовка будущего учителя физической культуры имеет большое значение. От умения преподавателя проводить различные виды упражнений с музыкальным сопровождением, привлекать внимание школьников к выразительным, точным и красивым движениям зависит достижение цели по физическому совершенствованию подрастающего поколения.

Актуальность оздоровительной ритмической гимнастики обусловлена тем, что она доступна, так как содержание ее базируется на знакомых занимающимся упражнениях. Она позволяет успешно использовать современные технические средства: телевизор, магнитофон. Особенностью ритмической гимнастики является непрерывность движений под музыку в различных темпах.

Традиционная учебная деятельность студентов на занятиях по физическому воспитанию, связанная, как правило, с многократным однообразным, монотонным выполнением упражнений, снижает интерес и активность занимающихся и не дает ожидаемого эффекта. Особую озадаченность эти негативные явления вызывают при решении задач развития выносливости.